22. అంటువ్యాధులు

"నువ్వు ఎంతో మంచివాడవని మన స్నేహితు లందరూ అనుకుంటున్నారు" అన్నాడు సత్యనారాయణ.

ఈ మాటల్తో నా ముఖం వికసిస్తుందని వాడు అభిప్రాయపడ్డాడు కాని, ఇలా దిగులుగా చూస్తానని వాడు అనుకొని వుండడు. వాడి ముఖంలోని డిసప్పాయింటు మెంటును చూస్తూనే నేనది గ్రహించగలిగాను.

"నాకు అంతకన్న పరమ శత్రువు"

"శత్రువా? ఆడదా? మొగాడా?"

"ఆడో మొగో నేను నిర్ధారణగా చెప్పలేను. మన మంచితనంకన్న ఆగర్భశత్రువు వుండదు."

"అదా విషయం? ఏం అలా అన్నావ్?"

"వీళ్ళందరికీ నేను మంచివాణ్నెందుకయ్యానో తెలుసా? అడిగినవాడికల్లా డబ్బు అప్పిచ్చి, నా చేతకానితనాన్ని కప్పిపుచ్చుకుంటూ తలకుమించిన సహాయాలు చేస్తూ వొచ్చినందుకు-"

"దానికి వాళ్లు కృతజ్ఞులుగా వుండి నిన్ను మంచివాడని అంటున్నారేకాని... దుర్మార్గుడని అనటంలేదే! అదీకాక - నువ్వు ఇచ్చిన డబ్బు అప్పుగానే కాని, ధర్మంగా కాదుగా! అందుకని నువ్వు ఇచ్చిన డబ్బు ఇక్కడ లంచంగా కూడా చలామణీ అవదు."

"అప్పనేమాట అడ్డమేకాని... నిజానికి అది ధర్మమే!"

"ధర్మమా? ఎట్లా?"

"ముందు అప్పుగా ఇమ్మనే అడుగుతారు. మనం ఇస్తాం. కాని తరువాత మన చేతికివొచ్చి ఛస్తేగా!"

"రాక ఏమౌతుందీ! ఒకవేళ మరిచిపోయి వుండొచ్చు. నువ్వు కాస్త జ్ఞాపకంచేసి తిరిగి తీసుకుంటే సరి."

"మరిచిపోవటం హాస్యాస్పదం. ఒకవేళ అదే నిజమైతే అలా మరిచిపొయ్యేవాణ్ని 'కృతజ్ఞుడు' అని తెలుగులో అనరు, చేసిన మేలును మరిచేవాడు కృతఘ్నుడు!... అడగటం అంటే మాటలా? స్నేహమనేది వొకటి అడ్డం వుందిగా! అడిగితే ఏమన్నా అనుకుంటాడేమోననే భయం. అసలు అడిగే స్వభావం కూడా మనకు లేదాయె! ఏదోవిధంగా ఒకటికి రెండుసార్లు అడిగి ఒత్తిడి కలిగించామంటే... ఇంకేముందీ... మనతో మాట్లాడటం మానేస్తారు. ఊళ్లో మనను గూర్చి దుష్ప్రచారం కూడా సాగిస్తారనేందుకు సందేహం లేదు."

"అది నీలోని బలహీనత..."

"దాన్నే వాళ్లందరూ 'మంచితనం' అనే మారుపేరుతో పిలుస్తున్నారు."

రెండు నిమిషాలు ఆలోచనలోపడి "తీసుకున్న పైకం తిరిగి ఇవ్వలేనివాళ్ళు అసలు అప్పుగా తీసుకోవటం దేనికీ?" అన్నాడు సత్యనారాయణ.

"ధర్మంగా అడిగితే ఎవరిస్తారూ? వాకిట్లోకి వొచ్చిన బిచ్చగాడికీ, ధర్మంగా అడిగే స్నేహితుడికీ- దుస్తుల తీరులో తప్ప ఇంకేమీ భేదం లేదు."

"ఇప్పుడు నీకు వెంకటేశ్వర్లు ఎంత ఇవ్వాలీ?"

"వంద."

"వందా? కృష్ణమూర్తీ?"

"డెబ్బై. మొత్తం మూడువేలకు తక్కువ కాకుండా లిస్టువుంది. "

"మూడువేలే!"

"మరేమనుకున్నావ్? మూడు సంవత్సరాలనుంచీ ఇంత ఖర్చు పెడుతూ వీళ్ళందరిచేతా మంచివాణ్ని అనిపించుకోవటం మాటలా? ఎవర్ని కాస్త కదిలించినా విషయాన్ని తప్పించి మాట్లాడుతారు. వాళ్ళేమో నాకు టోపీ వెయ్యగలిగినట్టూ, నాకన్న గొప్ప తెలివితేటలు ఉన్నట్టూ చూస్తూ... టలాయించి తిరుగుతారు. ఒక్కోచోట నన్నొక అపరిచిత వ్యక్తినిగా చూస్తారు. నేను గ్రహించగలిగిందేమిటంటే... ఈ విషయంలో ఏ కాస్త ముందుకుపోయినా రానిడబ్బు రాకపోగా పైపెచ్చు విరోధాన్ని కూడా కొనితెచ్చుకోవాలి."

"ఇలాగైతే జీవితం ఎలా సాగుతుందీ?"

"అంతకన్న మరి గత్యంతరం లేదు. సాగినన్నాళ్ళే... ఏం చేస్తాం?"

సత్యన్నారాయణ ముఖం కొత్త ఆలోచనలో పెరిగింది. “ఒక విధంగా ఆలోచిస్తే నువ్వు మంచివాడివనే కీర్తికోసం పాకులాడుతున్నట్టు తోస్తుంది” అన్నాడు.

“నేనెప్పుడూ అలాటి కీర్తికోసం ప్రయత్నించలేదు. దానంతట అది టన్నులకొద్దీ వొచ్చి పడుతూవుంటే... నే ఒక్కణ్ణీ భరించలేక ఛస్తున్నాను. ఆ మంచితనం నాకు చేసిన మేలేమీ లేకపోయినా, కీడు చేస్తోంది. అలాటిదాన్ని హృదయపూర్వకంగా ఆహ్వానించగలిగే ధైర్యం నాలాటి సామాన్యుడికి ఉండటం - నిజంగా అసహజమే!”

“నీ గొడవ నాకు అంతుపట్టటం లేదు. కాస్త కఠినంగా ప్రవర్తించకపోతే మిగిలిన మూడు ఎకరాలు కూడా అమ్మెయ్యాల్సి వొస్తుంది. ఇక సంసారం సంగతి వేరే చెప్పనక్కర్లేదు. ఇదంతా నీ లోపమే ననేందుకు నాకో మంచి కారణం కూడా కనిపిస్తోంది.”

“ఏమిటది?”

“నన్నెవరూ అడగరేం?” తన తెలివితేటల్ని నేను మెచ్చుకోవాలని కాబోలు నా ముఖంలోకి సూటిగా చూశాడు.

“అడిగినా లేదని నిర్మొహమాటంగా అనేస్తావ్. అసలు నీ దగ్గర్నుంచి డబ్బు రాల్తుందనే నమ్మకం ఎదుటివాడికి ఎలా కలుగుతుందీ? ఎప్పుడు చూసినా జేబులో చిల్లర తప్ప ఇంకేమీ ఉండదాయె! ఇంకోడు నిన్ను అడిగేముందు నువ్వే వాణ్ణి అడిగేస్థితిలో ఉన్నావనే అభిప్రాయాన్నికూడా కలిగించక మానవు - తెలిసిందా?”

సత్యనారాయణ తెలిసినట్టుగా తల ఆడించి నవ్వుకుంటూ వెళ్ళిపొయ్యాడు.

2

“ఇంత మారిపోతావనుకోలేదు. ఇలాటి దుస్థితికి వొస్తావనుకోలేదు” అన్నాడు పాతస్నేహితుడు సూర్యనారాయణ.

“నన్ను గూర్చిన విచారం నాకేమీలేదు. ఇక నీకు దేనికి?”

“స్నేహితుణ్ణి కనుక... నిన్నుగూర్చి నువ్వెప్పుడూ ఆలోచించకపోవటం వల్ల విచారపడాల్సిన విషయం నీకు కనిపించలేదను కుంటాను.”

“పోనీ... ఇప్పుడా విచారాన్ని కొనితెచ్చుకోవటం దేనికి?”

“కొద్ది రోజుల్లోనే నీకు పిచ్చికూడా ఎక్కేట్టుంది. ఉండేందుకు ఇల్లు లేకుండా అమ్ముకున్నావు. చారెడు గింజలక్కూడా గతిలేకుండా పది ఎకరాల భూమినీ అమ్మి కూర్చున్నావు. తాటివనంకూడా అమ్మావుటే! ఇంకా విచారపడేందుకు ఇంతకన్న ఇంకేం కావాలీ?”

"ఇండియా గవర్నమెంటుకు ఏ పన్ను రూపంలోనూ నా దగ్గర్నుంచి దమ్మిడికూడాపోదు. కాగా, ప్రతి ఇతర పౌరుడికీవున్న హక్కులు నాకూ వున్నయ్."

"నీకు ఇంకా యీ బింకం ఉండటం ఆశ్చర్యంగానే వుంది!"

"దీన్నికూడా అమ్మలేదనా నీ ఆశ్చర్యం?"

"ఇంత మొండిగా మారావేం? మొన్న మీ మామగారు కనిపించి నీ స్నేహ బృందమంతా జేరి నిన్ను సర్వమంగళం చేశారని చెప్తే విని ఎంతో విచారపడ్డాను. భార్యాబిడ్డల గతేంకానూ? ఏదన్నా ఉద్యోగమన్నా చెయ్యి. అంతకన్న ఇంకేం వుందీ?"

"వెధవ ఉద్యోగం!"

"ఐనా నాకు తెలియక అడుగుతాను. నీకు యీ స్నేహితులు ఎందుకంట? ఒక తాగుడులేదు. బాగా అనుభవించిందీ లేదు. ఐదు సంవత్సరాల్లో ఇంతడబ్బు ఖర్చయిందంటే... దానికి కారకులు నీ స్నేహితులు! ఇప్పటికన్నా వాళ్ళను వదలవేం?"

"ఎట్లా వొదులుకునేదీ? డబ్బుతో కొనుక్కున్న స్నేహమాయె! చూస్తూచూస్తూ ఎలా విసిరిపారేసేదీ?"

"పోనీ వాళ్ళవల్ల నీకేమన్నా మేలు కలుగుతుందా?"

"ఆ. నన్నుకూడా వాళ్ళ బృందలో కలుపుకున్నారుగా?"

"మరి ఇన్నాళ్ళూ?"

"ఇన్నాళ్లూ నేను వాళ్ల దగ్గర ప్రాపకంకోసం వాళ్ల ఖర్చుల్ని భరించే వ్యక్తిని. ఇప్పుడు వాళ్ళే–"

"వాళ్ళు నీకింద ఏమన్నా ఖర్చుపెడుతున్నారంటావా?"

"వాళ్ళ జేబుల్లోంచి కాకపోతే మాత్రమేం? మొదట్లో నన్ను వెతికితెచ్చినట్టే– ఇప్పుడు మేమందరమూ కలిసి ఉన్నవాణ్ని ఇంకోణ్ని పట్టుకొచ్చి– తలాకాస్తా పిండుకుంటాం! ఆ పిండుకునేవాళ్ళలో ఇప్పటికి నాక్కూడా వొకస్థానం లభించింది."

"వాడు పిండుకోనీవొద్దూ?"

"అది మన ప్రావీణ్యత – దాన్ని ఎవ్వరూ ఆపలేరు. నేనేం అడ్డగించ గలిగానూ? స్నేహం ఉండనే ఉందాయె! కొత్తవాడికి యీ స్నేహాన్ని వొదిలించుకుందామనే దురుద్దేశం వున్నా మేము వొదలమాయె!"

"అంటే వాణ్ని నీలాగే సర్వమంగళం చేసేదాకా?"

"అంతే!"

"జలగ వ్యవహారంగా వుందే!"

"కాని మేము జలగలాగా కాకుండా బాధకనిపించకుండా క్లోరోఫారం కిందచేసే ఆపరేషన్‌లాగు - పీల్చగలం!"

"మత్తు తెలిశాకన్నా...?"

"అప్పటికి మిగిలిందేముంటుందీ? నాలాగే పాపర్! అప్పటికికాని మా జలగల సంఘంలో వాడికి సభ్యత్వం లభించదు."

"నువ్వు ఇంతడబ్బూ తగలేసి చివరకు నేర్చింది యీ కళన్నమాట? ఈ సంగతి వింటే నిన్ను ఎవడైనా జేరనిస్తాడూ? ఇలా గోముఖవ్యాఘ్రంగా..."

"నా సంగతి ఊళ్ళో విచారించు. ఏమంటారో?"

"అదే నాకు ఆశ్చర్యంగా వుంది. ఇంత దుర్మార్గుణ్ని 'మంచివాడు' అని లోకులు ఎలా అనగలుగుతున్నారంట?"

"మరి నేను పెట్టిన లంచం! ఇన్నాళ్ళూ నేను వాళ్ళ కింద ఖర్చుపెట్టిన డబ్బు! నీకు మంచితనం పర్వతాల పరిమాణంలో కావాలంటే-"

"నాకు వొద్దు బాబూ!"

"ఏం భయంలేదు. ఇదీ వొకరకం వ్యాపారమే అనుకో. నేషనల్ సేవింగ్స్ సర్టిఫికెట్లలాటిది. ఉత్తరోత్రా క్రమంగా అంతకు రెండింతలు రిటన్ వొస్తుంది- తెలిసిందా!"

"నాకు అంతా అయోమయంగానేవుంది. ఐనా ఇలా స్నేహితుల ధర్మాల మీద ఎన్నాళ్లు బతుకుతావ్?"

"ధర్మమేమిటి? నీ మొహం! అప్పు! మన జీవితం పట్టాల్ని అంటిపెట్టుకొని పరుగెత్తే రైలులాగా ఒడిదుడుకులు లేకుండా సాగిపొయ్యే అయోమార్గం!"

"ఇక్కడ నీ స్నేహితులేగా పట్టాలు? కాని... రైలు పట్టాలు జరగవు, వీళ్ళు జరుగుతూ వుంటారు కనుక, నువ్వన్న రైలు ఎప్పుడో అప్పుడు తలకిందులుగా పడక మానదు."

"ఆ పట్టాపోతే... ఇంకో కొత్తపట్టా తెచ్చి వేస్తాం."

"పోనీ స్నేహితుల దగ్గర చేసే అప్పు మాత్రం ఎట్లా తీర్చగలవూ?"

"తీర్చటం దేనికీ? నేను ఇప్పటికి అప్పుగా ఇచ్చిన పైక మంతా వొస్తే పోగొట్టుకున్న ఆస్తినంతా కొనగలను!"

"అప్పు తీర్చకపోతే ఊరుకుంటారా?"

"నేనేం చెయ్యగలిగానూ? అందరూ అంతే! స్నేహంలో తీసుకున్న అప్పును తిరిగి అడిగి స్నేహాన్ని పోగొట్టుకుంటారా యేం?"

"ఇట్లా ఎన్నిసార్లూ?"

"ఒక్కో స్నేహితుడి తాహతునుబట్టి ఒక్కోసారే చాలు. కొత్త సభ్యులు వొస్తూనే వుంటారు!"

"ఇలాగే ప్రతివాడితోనూ వాగుతూ వుండు. నీ స్నేహాన్ని ముందుగానే అర్థం చేసుకొని నీ వీపు చెడగొట్టి పోతాడు. తెలిసిందా?"

"మరేం ప్రమాదం లేదు. ఒకసారి సత్యన్నారాయణకు ఇదంతా చెప్పాను"

"ఏ సత్యనారాయణ?"

"ఆ పుస్తకాల షాపులో వుండడూ."

"ఆ. పొద్దున నిన్ను గూర్చి గంటసేపు కీర్తించాడు....."

"వాడు కూడా మన కాతాదారుడేలే! .... అంతా విని నాతో విరోధం పెట్టుకుంటాడేమోననుకున్నాను. కాని ఆనాటినుంచీ మరీ అంటిపెట్టుకొని తిరగటం మొదలుపెట్టాడు. నెల తిరిగేటప్పటికి రెండువందలూ అప్పుతీసుకున్నాడు."

"తీసుకొని ఇచ్చాడా?"

"ఈ దేశంలోనూ, ప్రత్యేకించి మా సంఘంలోనూ అలాటి ఆచారమే లేదన్నాగా! ఆనాటినుంచీ వాడికి నేనెంతో మంచివాణ్ని!"

"నీ మాటలు వింటూంటే నాకు పిచ్చెక్కేట్టువుంది. పన్నెండయింది.... యీ ఒంటిగంట బండికే వెళ్తాను."

"వెళ్తే వెళ్ళావ్ కాని... నీ దగ్గర వొక యాభైరూపాయిలుంటే ఇచ్చి వెళ్ళు... నెలాఖరుకు పంపుతాను."

సూర్యనారాయణ బిత్తరపోయిచూసి, పెదవులదాకా వొచ్చిన మాటల్ని బలవంతాన బైటపడనీయకుండా లోలోపలే గొణుక్కున్నాడు.

"మరేం భయంలేదులేవోయ్. కావాలంటే నీకు నోటురాస్తాను."

వాడు జవాబు చెప్పలేక, మాట్లాడకుండా యాభై రూపాయలూ ఇచ్చి, రిక్షాఎక్కి "త్వరగా... స్టేషన్‌కు" అని తన వెనుక ఏదో వన్యమృగం ఉన్నట్టు, తిరిగన్నా చూడకుండానే సాగిపొయ్యాడు.

నేను ఇంతకుముందే అప్పుగా సంపాయించిన పైకాన్ని జేబులో పెట్టుకొని, స్నేహ బృందంలోని సభ్యులు ఎక్కడ ఎదురౌతారోననే భయంతో... సందు గొందుల్లోనుంచి ఇంటిదారిపట్టాను.

– *ఫిబ్రవరి, 1947*